

7. Overview. Teacher education, Australia [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<http://221.121.69.112/AEI/CEP/Australia/EducationSystem/Teacher/Overview/default.ht>

8. Pre-Service Teacher Education in Australia: a Mapping Study of Selection Processes, Course Structure and Content, and Accreditation Processes. (A report prepared for the MCEETYA) / [Ingvarson L., Beavis A., Kleinhenz E., Elliot A.]; ACER Teaching and Learning Research Program. – 2004. – 108 p. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://research.acer.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=12&context=teacher_education.

РЕЗЮМЕ

Л. Н. Глушок. Квалификационные уровни профессиональной подготовки специалистов дошкольного образования в университетах Австралии.

В статье рассмотрены квалификационные уровни профессиональной подготовки специалистов дошкольного образования в университетах Австралии, в частности представлены основные задачи для бакалавров и магистров дошкольного образования, указаны пути получения высшего образования, формы обучения, особенности последипломной подготовки.

Ключевые слова: квалификационные уровни, программы обучения, зачетные единицы, бакалавр, магистр, доктор.

SUMMARY

L. Hlushok. Qualification levels of early childhood professionals training in Australian universities.

The article deals with the qualification levels of early childhood professionals training in Australian universities, particularly the ways of acquiring tertiary education are given, the main tasks for Bachelors and Masters, study modes and peculiarities of postgraduate training are pointed out.

Key words: qualification levels, training program, credit points, Bachelor Degree, Master Degree, Doctor Degree.

УДК 378.018.43:004.7

І. О. Зайцева

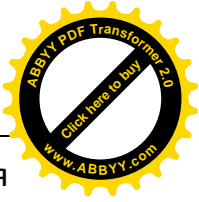
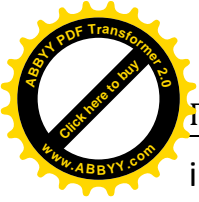
Сумський державний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ

У статті розглянуто тенденції розвитку дистанційного навчання як інноваційної технології, яка дозволяє бажаним отримати знання в будь-якій сфері без постійного відвідування навчального закладу. Ця форма навчання широко поширена у Німеччині, країнах Заходу, стрімко розвивається в Україні.

Ключові слова. Інтернет, освіта, міжнародна мережа, інновація, мультимедіа, технології, навчання, розвиток.

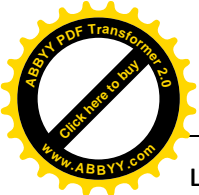
Постановка проблеми. Викладачі вищих навчальних закладів України поступово набувають навичок використання комп'ютерних технологій для вирішення навчальних завдань. Для покращання якості дистанційних курсів активно проводяться дослідження як зарубіжними, так

і українськими фахівцями. Тому набуває актуальності проблема вивчення структури дистанційної освіти такої розвиненої країни, як Німеччина. Це допоможе вдосконалити цей вид освіти в Україні.

Рівень розвитку Інтернету в кожній країні тісно пов'язаний з її загальним рівнем інфраструктури телекомунікації та комп'ютеризації. Згідно з результатами дослідження, проведеного компанією ComScore, за кількістю користувачів Інтернет на першому місці знаходиться у Китаї (179 млн осіб), на другому місці – у США з понад ніж 163-мільйонною Інтернет-аудиторією, на третьому – в Японії (60 млн осіб). На Європу припадає 28% світової Інтернет-аудиторії, насамперед завдяки Німеччині (3,7%), Сполученому Королівству (3,6%), Франції (3,4%) та Італії (2,1%). Активні користувачі у цих країнах у середньому становить від 40% до 60% усього населення, але це не найвищі показники. Серед країн ЄС найбільшою популярністю Інтернет користується в Нідерландах, де зі 100 осіб близько 90 є його користувачами. У Норвегії цей показник становить 85, у Швеції – 80, у Бельгії – 70 на 100 осіб населення. Найменше у Євросоюзі охоплення населення мережею Інтернет має Греція – 20 на 100 [10]. Стосовно України, то вона досі зберігає один із найнижчих у Європі показників доступу населення до мережі Інтернет. За даними компанії Gemius Ukraine, у лютому 2010 року українська інтернет-аудиторія становила 8,5 млн людей [11]. Водночас наявною є висока динаміка інформатизації країни і зростання вітчизняної Інтернет-аудиторії. У сучасному суспільстві інформаційно-комунікаційна технологія стала досить важливим фактором національно-економічного розвитку країн, що розвиваються. Університети перебувають у самому центрі цього процесу перетворення. Вони поставлені перед додатковими перешкодами, які пов'язані з відсутністю економічної інфраструктури у власних країнах і з наявністю культурної прірви між ними і розвиненими країнами [5].

Органи контролю за якістю вищої освіти зробили висновок про те, що інформаційно-комунікаційні технології можуть слугувати потужним стимулом удосконалення трьох головних освітніх функцій у вищих навчальних закладах: викладання, навчання і засвоєння знань. Таким чином, на оцінку якості дедалі більшою мірою буде впливати компетентність персоналу у використанні вказаних технологій, у результаті чого навчальним закладам треба докласти зусиль, щоб узагальнити їх застосування. У деяких країнах, наприклад у Великобританії, планують заснувати електронний університет, але багато хто сприймає цю пропозицію як загрозу традиційним університетам [3]. У європейських країнах є безліч

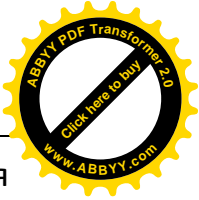
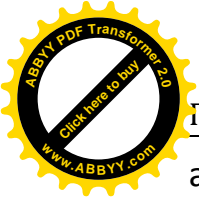

цікавих прикладів з розвитку дистанційної освіти. Наприклад, Скандинавські країни, такі, як Швеція, Норвегія, Данія і Фінляндія, відрізняються тим, що мають відносно невелике населення (у цілому близько 20 мільйонів) з дуже високим рівнем життя, при цьому протягом багатьох років вони є світовими лідерами в дистанційній освіті. Крім того, освіта є одним із головних пріоритетів у загальній культурі цих країн, завдяки чому населення має достатньо високий рівень освіченості, що дозволяє легко адаптуватися до умов дистанційного навчання. Отже, викладене підтверджує актуальність проблеми, яка особливо гостро проявляється у наявності суттєвих суперечностей, а саме вивчення структури дистанційної освіти Німеччини та вдосконалення її в українських вишах.

Аналіз актуальних досліджень. У Німеччині завдяки новим інформаційним технологіям поєднання аудиторних консультацій з консультаціями в режимі онлайн зробило дистанційну освіту більш зручною та ефективною формою навчання. Викладачі поступово набувають компетенції використання комп'ютерних технологій для вирішення окремих завдань навчальних ситуацій. Сучасна освіта орієнтує викладачів на відбір навчальних методів та організаційних форм, які сприяють активному процесу пізнання, розвивають передусім уміння вчитися.

Як доводять сучасні дослідження, Інтернет став для людства одним з найосновніших джерел знань та отримання будь-якої інформації. Тут люди об'єднуються у групи за інтересами, обговорюють різноманітні теми та питання. Інтернет використовують у всіх сферах, у тому числі освіті. Розвиток новітніх технологій, масова комп'ютеризація та зростання кількості користувачів глобальної мережі сприяє розвитку дистанційної освіти через Інтернет. Тепер учні та студенти, а також інші користувачі Інтернету можуть отримати знання, не виходячи з дому, а просто сидячи за своїм комп'ютером, підключеним до всесвітньої мережі Інтернет. Отримання освіти через Інтернет у наш час стало дуже актуальним, тому що навчатися можна в будь-який час, у кількох вишах одночасно, у будь-якому куточку планети, маючи комп'ютер та доступ до Інтернету.

Проблеми та перспективи розвитку дистанційної освіти розглядали у своїх публікаціях зарубіжні дослідники та вітчизняні автори Д. Кіган, Дж. Кірслі, Р. Кларк, М. Мор, Л. Портер, М. Сімонсон та В. Волков, П. Борсук, С. Дичковський. Проблема дистанційного викладання іноземних мов присвятили свої публікації Ж. Аношкіна, В. Дугарциренова, А. Назаренко, інтеграції стаціонарної та дистанційної форм роботи – Є. Полат. Але, незважаючи на велику кількість досліджень з цієї теми, деякі

аспекти залишаються недостатньо висвітленими, зокрема: поєднання аудиторних та online занять, особливості педагогічних технологій дистанційного викладання, які стосуються ролі викладача (тьютора) і студентів у навчальному процесі.

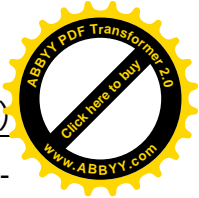
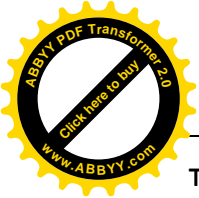
Мета статті – виявити сутнісні характеристики національних систем дистанційної освіти в Німеччині, визначити перспективи її вдосконалення в Україні.

Виклад основного матеріалу. Саме відсутність безпосереднього контакту зі студентами змушує тьютора замислитися над сутністю своїх нових функцій, пов'язаних з умінням організувати і спрямувати своїх студентів на спілкування, навчити їх структурувати свій освітній процес і працювати самостійно.

Мультимедійні технології та глобальна мережа Інтернет дають можливість поєднати аудиторні консультації з консультаціями в режимі онлайн, які є одними з напрямів інноваційних методик. Така структура організації процесу навчання зумовлює інший підхід до навчання, в основі якого лежать не тільки пояснення, показ та демонстрація, але й консультація, діалог та пошук необхідних показників, фактів, а також самостійний пошук інформації, її аналіз, систематизація та узагальнення. Тенденції розвитку сучасних комп'ютерних технологій позначаються на різних етапах навчального процесу.

Вища освіта у Німеччині, як і в багатьох країнах, переживає період швидких змін не тільки внаслідок наявності передових досягнень у галузі технології, а й тому, що почала впливати на контекст викладання майже у кожному навчальному закладі. Зміни подібного масштабу спричинили появу численних можливостей для оновлення й подальшого вдосконалення навчального процесу.

Дистанційне навчання на університетському рівні в Німеччині вже було багато років сферою заочного університету в Хагені, заснованого у 1975 році. В університеті дистанційно викладалися курси з економіки та менеджменту, суспільних та гуманітарних наук, юриспруденції, інформатики та електротехніки. Кожен курс змінюється від 20 до 180 навчальних годин протягом семестру, який триває 15 тижнів. Програма навчання може закінчуватися отриманням диплома або наукового ступеня «магістр наук». У Німеччині заочне навчання базується в основному на дистанційних технологіях і тому користується великою популярністю. За даними дослідження, проведеного Німецьким товариством підвищення кваліфікації і заочного навчання (DGWF), у зимовому семестрі 2008/09 навчального року

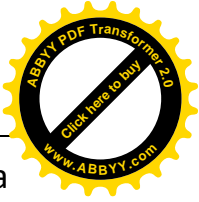
тільки в державних ВНЗ Німеччини навчалися понад 66 тисяч студентів-заочників. Це і не дивно. Адже освіта на дистанційній основі гарантує максимальну гнучкість та зручність для тих, хто навчається. Вона не обмежує студента суворими часовими межами і не пов'язує його необхідністю щоденної присутності на заняттях. Найголовнішою перевагою заочної освіти, безумовно, є можливість працювати паралельно з навчанням.

Згідно з результатами дослідження DGWF, заочна освіта в Німеччині орієнтована насамперед на працюючих студентів. 60% усіх заочників у німецьких вузах отримують першу вищу освіту, а 40% мають намір здобути, не залишаючи свої роботи, додаткову кваліфікацію або вищий академічний ступінь. Навчальний процес на заочних відділеннях німецьких ВНЗ передбачає передусім самостійну роботу студентів-заочників на основі конспектів лекцій, складених викладачами, та інших навчальних матеріалів, розміщених у мережі. Як правило, студентам надається і індивідуальний куратор, спілкування з яким здійснюється в основному через Інтернет.

У заочному університеті у Хагені для кожного курсу є форум, де можна спілкуватися з викладачами, а також з іншими студентами, які навчаються на певному курсі. Однак, як правило, кілька разів на рік у студентів-заочників проходять практичні заняття, семінари, а також іспити або в самому університеті, або в одному з його центрів дистанційного навчання. Останнім часом набирають силу поняття «відкрита освіта» та віртуальні університети. Університети, які називаються «відкритими» або «віртуальними», є досить різномірною групою. До них відносяться як самостійні, повністю акредитовані університети, так і заклади, які є просто Web-сайтами з невеликою часткою власних методичних і навчальних посібників. Деякі віртуальні університети є приватними підприємствами, інші повністю фінансуються урядом. Як відомо сьогодні вібудується активна робота з перетворення Хагенського заочного університету у віртуальний університет. Навчальний процес буде будуватися у формі служби в режимі online на потужних серверах. Кожен може записатися в університет, отримати необхідну інформацію, навчальний матеріал і спілкуватися з викладачами і студентами за допомогою електронної мережі. Цей ВНЗ є піонером у сфері віртуальних іспитів. У наш час тут проведено вже близько 100 іспитів за допомогою відеоконференцій.

Студент віртуального університету має налагоджений зв'язок з трьома функціональними секторами:

- сектором управління та презентації для отримання інформації та запису до ВНЗ або на різні навчальні заходи;

- навчальним сектором для отримання навчальних посібників та інших матеріалів;
- сектором комунікації для спілкування з викладачами та студентами за своєю спеціальністю.

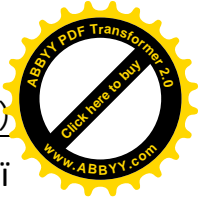
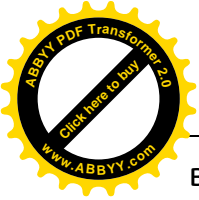
Отже, студент-заочник має змогу зв'язатися з навчальним закладом не лише поштою, але й у будь-який час отримувати доступ до необхідної інформації і може розраховувати на отримання персоніфікованої компетентної консультації фахівця, що навіть зменшує віртуальність навчального процесу порівняно з традиційним заочним навчанням.

Таким чином, основна відмінність між дистанційною і відкритою освітою полягає в тому, що відкрита освіта доступна будь-якому охочому без вступних іспитів, а дистанційна – з проведенням класичних вступних випробувань. Загальним же у цих формах є те, що навчання проходить на відстані від навчального закладу, і головним акцентом є самостійне вивчення наданого матеріалу.

Із створенням центру дистанційного навчання університет ім. Карла фон Осціцького в Ольденбурзі став відповідальним не тільки за дистанційне навчання у своєму університеті, а й в інших університетах з дистанційною освітою (наприклад, у заочних університетах). Ця багатофункціональна структура центральних університетських одиниць дистанційної освіти у Нижній Саксонії є «особливим випадком» [6] у вищій дистанційній освіті Німеччини. Це положення було незвичайним навіть за міжнародними стандартами, оскільки воно порушує нову проблему для звичайних університетів із центрами дистанційного навчання.

До 2002 року Центр дистанційної освіти в Ольденбурзькому університеті заснував понад 50 положень для управління дистанційним навчанням. Однак ці положення потребували подальшого розвитку в аспекті організації дистанційного навчання та вдосконалення програм у межах дистанційного університету. Це означає, що регіональні менеджери та координатори програм Центру дистанційної освіти повинні реагувати на зміну викладачів, збільшення кількості студентів, які очікують на консультацію поза розкладом занять; посилення значущості і важливості нових комунікаційних та інформаційних технологій, розвиток нових програм та модернізацію навчальних планів; нові мережі для доставки та комунікації; подальший розвиток відповідних служб студентської підтримки.

Маючи досвід проведення аудиторних консультацій зі студентами, викладачі стали основою таких перетворень. Від них очікували застосування нових засобів для полегшення процесу взаємодії та комунікації під час проведення віртуальної консультації. У процесі змін

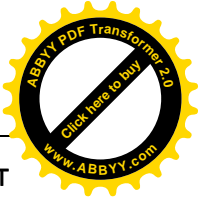
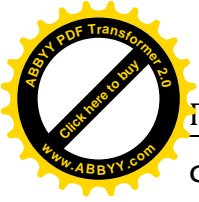

викладачам потрібен професійний розвиток для того, щоб підвищити свої професійні навички та повністю використати новий потенціал засобів. Крім того, складність процесу змін потребувала відповідної оцінки досягнутого та перегляду способів подальшого розвитку.

Для того щоб вийти за межі традиційних аудиторних занять, можна використовувати віртуальні консультації та успішно регулювати зміни в навчальному процесі. Зрозуміло, що необхідне суттєве інвестування в інфраструктуру та персонал, а також в управління. Ґрунтуючись на цих перспективах про новий компонент online в консультаціях, можна виділити перші концептуальні та стратегічні критерії дистанційного навчання: дешевий та легкий доступ для студентів; переважно асинхронна комунікація; захист пароля для навчальних груп; надання послуг з усіх академічних дисциплін; поєднання аудиторних консультацій та консультацій online; перерозподіл ресурсів для консультацій online; управління більш складною системою; підтримка нових моделей співробітництва; термінова необхідність у професійній підготовці.

Найважливіше те, що консультації online не змогли замінити аудиторних консультацій. Однак з інтеграцією консультацій online зросла потреба студентів у консультаціях та семінарах на уїк-ендах на базі навчального закладу. Зрозуміло, що варто взяти до уваги нові педагогічні фактори. Виявляється, що реконструювання та перепроектування формату консультацій потребує співробітництва, а складність керування консультаціями online – великомасштабної організації. Президент австрійського University of Melbourn Алан Гільберт вважає, що в подальшому більшість людей, які закінчили середню школу, будуть отримувати подальшу освіту через Інтернет. Наприклад, тільки в Open University з 200 000 студентів 170 000 регулярно працює в режимі online, а серед слухачів MBA (Master of Business Administration) – усі 100%. Швидкі темпи розвитку дистанційної освіти можна спостерігати у Швеції, Канаді, Нідерландах. А в Німеччині всього через 5 років кожен другий студент буде користуватися послугами «віртуальних вишів». У країні зараз здійснюється близько 60 проектів у цій сфері [2].

Зараз деякі навчальні заклади об'єднують зусилля для того, щоб створити єдиний віртуальний університет. Прикладом такого університету може бути Western Governors University, створений у США у 1997 році. Студенти мають можливість вибирати один із курсів, запропонованих 40 різними вишами з 19 американських штатів. У Німеччині Virtuelle Fhochschule Oberrhein об'єднала інтерактивні програми університетів

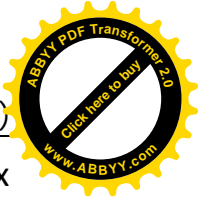
Фрайбурга, Карлсруе, Мангейма, Гейдельберга. А віртуальний університет прикладних наук Virtuelle Fachhochschule об'єднає 15 німецьких та 4 шведських вишів. У Росії за аналогією до британського університету Open University ведеться робота зі створення відкритого університету, до складу якого вже ввійшло близько 80 вишів країни. Крім того, вже розроблена концепція Віртуального університету Європи й Центральної Азії, до якого ввійде й Росія.

Висновки. Дистанційне навчання та дистанційна освіта – це нові явища в педагогіці. Дистанційна освіта тільки-но почала «набирати обертів». Це пов'язано не тільки з тим, що дистанційне навчання має деякі переваги порівняно з традиційним, але й з тим, що деякі держави світу не можуть дати традиційне навчання кожному бажаючому. Крім того, дистанційне навчання іноземних мов реагує швидше на зміни в економіці, промисловості та дає можливість студентам не відставати від інновацій у будь-якій сфері діяльності.

Щодо дистанційного навчання в Україні, то експерти сфери вітчизняної освіти стверджують, що дистанційне навчання у країні повинно ще розвиватися, щоб стати повноцінною формою. Дистанційне навчання в Україні увійшло в життя на початку 90-х років. Багато навчальних закладів упроваджують елементи дистанційної освіти у навчальний процес, використовують їх у своїй діяльності, застосовуючи для цього необхідні методики, обладнання й канали зв'язку. Так, в Інституті заочного та дистанційного навчання Сумського державного університету розробляються дистанційні курси дисциплін гуманітарного, економічного й технічного спрямування для навчання студентів університету та його філій у різних регіонах України. Але все ж таки дистанційне навчання не зможе замінити собою традиційну форму отримання знань. Не можна обійтися без спілкування з викладачем. Тому поєднання аудиторних та online занять становить більшу цінність в якості доповнення до дистанційного навчання.

Для системи освіти України проблема активного впровадження дистанційної освіти є надзвичайно актуальною. Кризові явища в соціально-економічній сфері нашого суспільства негативно впливають на стан освіти всіх рівнів. Отже, стратегічні цілі дистанційного навчання надзвичайно актуальні для вітчизняної освіти.

Дистанційна освіта успішно розвивається на Заході. Створення та функціонування подібної форми навчання для України є необхідною: дистанційна освіта повинна відігравати важливу роль у збереженні й розвитку єдиного освітнього простору в Україні.

Вивчаючи розвиток системи дистанційної освіти у зарубіжних країнах і роботу так званих Відкритих університетів, можна провести паралелі із системою заочного навчання, що склалася в нашій країні, і використати багатий світовий досвід для її подальшого розвитку, вдосконалення і модернізації, з урахуванням тих змін, які відбуваються в навколишньому світі, та зважаючи на зростання конкуренції на ринку національної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

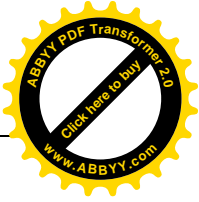
1. Ващенко В. Ю. Анализ развития Интернета и перспективы развития дистанционного обучения / В. Ю. Ващенко // Сучасні тенденції комп'ютеризації процесу навчання іноземних мов: зб. наук. праць 4-ї наук.-практ. конф. – 2006.– № 4 – С. 41–46.
2. Ващенко В. Ю. Дистанционное обучение: образование без границ / В. Ю. Ващенко // Проблемы современности: культура, мистецтво, педагогіка : зб. наук. праць. – Харків – Луганськ : Стильздат, 2006. – С. 36–40.
3. Джеррі Е. Гудісон. Джерело: Higher Education in Europe / Е. Гудісон Джеррі. – 2001. – Vol. XXVI.– № 1.
4. Дистанційне навчання. Умови застосування. Дистанційний курс : навч. посіб. / [за ред. В. М. Кухаренка]. – Х. : НТУ «ХПІ», 2001. – 282 с.
5. Сільвія ван де Бунт-Кокю. Комп'ютерне навчання в університетах країн, що розвиваються / Сільвія ван де Бунт-Кокю // Вища школа. – 2003. – № 4–5. – С. 89.
6. Bernath U. From distance education to online teaching and learning / Bernath U. // In Projektstudium – Fernstudium – Online – Studium; Beiträge zur Weiterentwicklung von Studium und Lehre. Dissertation. Oldenburg, Germany: Fachbereich 1 (Pädagogik), Carl von Ossietzky University. Retrieved June 18, 2002. – Режим доступу : <http://www.uni-oldenburg.de/zef/literat/diss-all.pdf>.
7. Bernath U. Professional development in distance education – A successful experiment and future directions U. Bernath, E. Rubin // In Lockwood F. and A. Gooley (Eds.) Innovations in open and distance learning, successful development of online and web-based learning. London: Kogan Page. Retrieved June 18, 2002. – Режим доступу : <http://www.uni-oldenburg.de/zef/literat/uligene.htm>
8. Daniel J. The future of online learning / J. Daniel // Executive Briefing at Toronto, November, 15. Retrieved June 23, 2002. – Режим доступу : <http://www.open.ac.uk/vcs-speeches/Toronto.htm>.
9. Hanif M. Open education versus back to basics: An analysis of issues / M. Hanif, M. Nawaz, S. Tanveer // Contemporary education. – 1979. – Vol. 50.
10. <http://www.ag-fernstudium.de>.
11. http://tsn.ua/nauka_it/.
12. <http://ukranews.com/uk/news/technics/2010/05/05>.

РЕЗЮМЕ

И. А. Зайцева. Организация дистанционного обучения в современной высшей школе: опыт Германии.

В статье рассмотрены тенденции развития дистанционного образования как инновационной технологии, которая позволяет желающим получить знания в любой сфере без постоянного посещения учебного заведения. Эта форма обучения широко распространена в Германии, странах Запада, стремительно развивается на Украине.

Ключевые слова: Интернет, образование, международная сеть, инновация, мультимедиа, технологии, обучение, развитие.

SUMMARY

I. Zaitseva. The organization of distance learning in the high school: experience of Germany.

The article deals with the tendencies of distance education developments as an innovative technology which affords the people who wants to get knowledge in any sphere without constant visiting the establishment. This form of teaching is widely spread in Germany, West countries, is rapidly developing in Ukraine.

Key words: Internet, education, international net, innovation, multimedia, technologies, learning, development.

УДК 374.71(410)

С. М. Коваленко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ НАКОПИЧЕННЯ ТА ПЕРЕВЕДЕННЯ КРЕДИТІВ (CATS) В УНІВЕРСИТЕТАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

У статті проаналізовано досвід упровадження схеми накопичення та переведення кредитів у системі вищої освіти Великої Британії, розкритоосновні завдання та принципи реалізації цієї схеми, висвітлено механізми співвідношення британської та європейської моделей кредитно-трансферної системи навчання, досліджено можливості та переваги застосування цієї схеми в освіті дорослих.

***Ключові слова:** вища освіта, система/схема накопичення та переведення кредитів, модуль, кредит, консорціум університетів, освіта дорослих.*

Постановка проблеми. Побудова європейського простору вищої освіти зумовила динамічні процеси євроінтеграції українського суспільства, зокрема приєднання України до Болонського процесу у 2005 р. Одним із завдань, яке постало перед вищою школою згідно з вимогами Болонської декларації, є упровадження системи академічних кредитів, аналогічної до європейської системи перезарахування кредитів (ECTS). Проте, незважаючи на 7-річний досвід реформування та активної модернізації національної системи вищої освіти в контексті вимог Болонських угод, у впровадженні цих змін не завжди спостерігається системність, а інколи відзначається хаотичність та не належна якість освітніх послуг. Крім того, вітчизняна система вищої освіти ще не до кінця має можливість реалізовувати всі переваги кредитно-модульного навчання, як це, наприклад, відбувається в більшості університетів Європи. Окреслені проблеми спонукають до більш ґрунтовного аналізу позитивного досвіду інших європейських країн, а саме Великої Британії. Саме ця країна була одним з ініціаторів процесу створення єдиного європейського освітнього простору, має значні досягнення у розробці механізму взаємного визнання